

Een periodiek verschijnend digitaal bulletin voor ouders en andere belangstellenden
Derde jaargang, nummer 15, 8 juni 2014, speciale editie

SPECIALE EDITIE

Publieksversie jaarverslag PCPOW 2013

Inleiding

Dit is het achtste kalenderjaarverslag van Stichting PCPO Westland. Door middel van dit verslag wordt op stichtingsniveau verantwoording afgelegd in het kader van de meervoudige publieke verantwoording. Elke school schrijft per schooljaar een jaarverslag voor de eigen achterban. De gebundelde jaarverslagen zijn in september aangeboden aan de RvT en de GMR.

In 2013 is een vervolg gegeven aan de uitvoering van het Strategisch Beleidsplan 'Meer dan het gewone' (2012-2015).

De hoofdlijnen in ons strategisch beleid voor de komende jaren zijn samengevat in een handvol kernbegrippen die als rode draden binnen PCPOW herkenbaar moeten zijn:

- Christelijk => Geïnspireerd door de Bijbelse boodschap en de christelijke traditie
- Kwaliteit => gaan we voor versterking van de kwaliteit van het onderwijs en de organisatie
- Gastvrij => op een gastvrije manier naar leerlingen en ouders
- Talent => met oog voor de ontwikkeling van het talent van leerling en leraar
- Samen => in nauwe samenwerking onderling en met andere maatschappelijke partners.

Het jaar 2013 kenmerkte zich door een stabiele ontwikkeling van de stichting, voortgezette aandacht voor leeropbrengsten en door intensieve gesprekken over huisvesting. Daarnaast is de toekomst van het speciaal basisonderwijs in het kader van passend onderwijs een belangrijk aandachtspunt geweest. De financiële positie van de stichting is gezond te noemen.

Een woord van dank gaat uit naar alle medewerkers van onze scholen voor hun getoonde inzet, naar de leden van de raad van toezicht en naar alle vrijwilligers die op welke wijze dan ook actief zijn geweest voor onze scholen.

Ik spreek de wens uit dat we ons bij al onze activiteiten blijvend laten inspireren door de Bijbelse opdracht "meer dan het gewone" te doen. Zo kunnen wij een waarde(n)volle bijdrage leveren aan de ontwikkeling van onze leerlingen.

P.A. Vreugdenhil
voorzitter college van bestuur
12 mei 2014

Inhoudsopgave

Inleiding	1
Inhoudsopgave	2
Verantwoording Raad van Toezicht	3
1. Raad van Toezicht	
1.1. Samenstelling	4
1.2. Werkzaamheden	
1.3. Governance	
1.4. Vergoedingen	
1.5. Overige verantwoordelijkheden leden Raad van Toezicht	5
2. Bestuur	
2.1. College van bestuur	6
2.2. Samenstelling bestuursbureau	
2.3. Nevenfuncties college van bestuur	
2.4. Ouderbetrokkenheid	
2.5. Externe betrokkenheid	7
2.6. Belangrijke besluiten	
2.7. Samenwerking kinderopvangorganisaties	
2.8. Scholenbezoek	
3. Personeel	
3.1. Ontwikkelingen	8
3.2. Ziekteverzuim	9
3.3. ARBO	10
3.4. Functiemix	
3.5. Lief en leed	
3.6. Pensioen	11
3.7. 40 jaar in het onderwijs	
3.8. Mutaties directeur	
3.9. Personeelstevredenheidsonderzoek	
3.10. Tevredenheidsonderzoek directeuren	
4. Onderwijs en kwaliteit	
4.1. Aantal leerlingen en marktaandeel	12
4.2. Medezeggenschap	13
4.3. Identiteit	
4.4. Kwaliteitszorg	
4.5. Onderwijsinspectie	15
4.6. Resultaten	
4.7. Passend Onderwijs	16
4.8. Opleidingsschool	
4.9. Lerarenbeurs	17
4.10. Vastgestelde regelingen	
4.11. Klachten	
4.12. ICT	18
5. Huisvesting	19
6. Financieel beleid	
6.1 Financiële positie op balansdatum	20

Verantwoording Raad van Toezicht

In zijn vergadering van 12 maart 2014 heeft de raad van toezicht kennis genomen van dit jaarverslag van de Stichting PCPO Westland. Naar ons oordeel geeft het een getrouw beeld van alle relevante zaken waarvoor het college van bestuur verantwoordelijk is. De onderliggende deelverslagen zijn in de loop van het jaar aan ons gepresenteerd waardoor wij ons een goed beeld hebben kunnen vormen van het reilen en zeilen van deze stichting.

De stichting staat er goed voor. Mogelijke risico's zijn goed in beeld bij het college van bestuur en bij de raad van toezicht. Er bestaat een uitstekende, open en professionele relatie tussen de raad en het college.

Ten aanzien van het personeel dat in dienst is van de stichting zijn er een paar opmerkingen te maken: de raad constateert verheugd dat ontstane vacatures deels door de vrijwillige mobiliteit van medewerkers kan worden ingevuld. Mobiliteit draagt bij aan het verhogen van de kwaliteit doordat opgedane ervaringen worden uitgewisseld. Daarnaast kijkt de raad altijd met veel aandacht naar de ontwikkeling van het ziekteverzuim. PCPOW blijft weliswaar onder het landelijk gemiddelde ziekteverzuimpercentage maar het percentage neemt de laatste jaren wel toe. Daarbij willen we als raad goed in de gaten houden of het een verklaarbare stijging is en of het verzuim al dan niet te maken heeft met de werkomgeving. Gezien het personeelstevredenheidsonderzoek en het tevredenheidsonderzoek directieuren wordt de werkomgeving positief gewaardeerd.

De raad van toezicht is zeer verheugd over het gestegen marktaandeel in 2013 van PCPOW ten opzichte van WSKO en SOOW. Onze scholen zijn kennelijk aantrekkelijk voor ouders die op zoek zijn naar een goede school voor hun kind(eren). Daarbij zijn wel verschillen te zien in de diverse kernen, maar over de hele linie is sprake van stijgingen dan wel stabilisering van het marktaandeel en dat is een compliment waard naar iedereen die daaraan heeft bijgedragen.

Wij spreken onze waardering uit voor het door het bestuurder gevoerde beleid alsmede onze dank aan alle medewerkers van PCPO Westland die zich dagelijks met hart en ziel inspinnen om de aan ons toevertrouwde leerlingen kwalitatief goed en waarde(n)vol onderwijs te bieden.

mr. A.W. Bom-Lemstra
voorzitter Raad van Toezicht PCPOW
31 maart 2014

1. Raad van Toezicht

1.1 Samenstelling

Per 1 januari 2013 was de raad van toezicht samengesteld uit de volgende leden:

A.W. Bom-Lemstra   voorzitter
A.P. van Kampen   vice-voorzitter
C. Kuijvenhoven
B.J.P. van de Ven
J.W. Vink
A.J. de Zeeuw-Oprel

Medio 2013 is het volgende rooster van aftreden vastgesteld:

A.P. van Kampen	2014
A.J. de Zeeuw-Oprel	2015
B.J.P. van de Ven	2016
J.W. Vink	2016
A.W. Bom-Lemstra	2017
C. Kuijvenhoven	2017

1.2 Werkzaamheden

De raad van toezicht heeft zes keer vergaderd in aanwezigheid van de voorzitter van het college van bestuur; de heer P. Vreugdenhil. Ook de heer van Velzen en de heer Karst zijn een keer aanwezig geweest in verband met onderwerpen waarbij hun specifieke expertise gevraagd werd. Onderwerpen die aan de orde zijn geweest tijdens de vergaderingen zijn: begroting, jaarrekening, onderwijskundige ontwikkelingen, jaarverslag, financiële kwartaalrapportages, bestuursformatieplan, oudertevredenheidsonderzoek, toekomst protestants-christelijk onderwijs, toekomst speciaal basisonderwijs, nieuwbouwplannen, krimp en bezuinigingen.

De raad heeft één keer vergaderd zonder de heer Vreugdenhil teneinde haar eigen functioneren te evalueren. Ook is op 19 november door de raad een bijeenkomst georganiseerd waarbij, o.l.v. een externe deskundige (de heer H. Hauptmeijer) uitgebreid is stilgestaan bij enkele strategische vraagstukken rond het functioneren van de raad.

De heer C. Kuijvenhoven (met financiën als aandachtsgebied) bespreekt met regelmaat belangrijke financiële stukken met het college van bestuur, de financiële commissie en de stafmedewerker financiën. Hij licht vervolgens deze documenten vanuit zijn expertise toe tijdens de vergadering van de raad in aanwezigheid van het college van bestuur.

Aan het eind van 2012 is de nieuwe cao bestuurders PO geïntroduceerd. Met het college van bestuur is verschillende keren gesproken over de gewenste toepassing van deze nieuwe cao.

Naar verwachting zal per 1 januari 2014 worden overgegaan tot het toepassen van deze cao. Ook is gesproken over de mogelijke risico's die voortkomen uit een eenhoofdig college van bestuur. Om dit risico te beperken zijn eind 2013 aanpassingen in het takenpakket van de medewerkers van het bestuursbureau besproken en ingevoerd.

1.3 Governance

PCPOW hanteert bij de uitvoering van haar bestuurlijke activiteiten de Code Goed Bestuur Primair Onderwijs.

De naleving van deze code verloopt conform de bedoelingen ervan.

De verhouding tussen raad van toezicht en college van bestuur is goed.

1.4 Vergoedingen

De leden van de raad ontvangen een jaarlijkse vergoeding voor hun werkzaamheden van € 1.500 per persoon.

De voorzitter ontvangt € 2.000.

1.5 Overige verantwoordelijkheden leden Raad van Toezicht

De leden van de raad zijn in het dagelijks leven betrokken bij andere organisaties. In het kader van de transparantie volgt hier een overzicht van de relevante overige functies.

- mr. A.W. Bom-Lemstra
Lid dagelijks bestuur Hoogheemraadschap van Delfland
Lid Raad van Commissarissen woningcorporatie Wonen Wateringen
- ir. A.P. van Kampen MBA
Manager ICT bij gemeente Maassluis
- C. Kuijvenhoven
Lid Raad van Toezicht Stichting Meervoud
- Drs. B.J.P van de Ven
Onderwijsadviseur, verschillende bestuurlijke functies in het onderwijs
- J.W. Vink
Werkzaam geweest bij woningbouwcorporaties
- A.J. de Zeeuw-Oprel MEd
Projectleider taalbeleid en docent Hogeschool Rotterdam

2. Bestuur

2.1 College van bestuur

Gedurende het jaar 2013 is het college van bestuur gevormd door de heer P.A. Vreugdenhil. Het college is het bevoegd gezag van de stichting. Een bestuursbureau met verschillende medewerkers ondersteunt het college.

2.2 Samenstelling bestuursbureau

Het bestuursbureau kende op 31 december 2013 de volgende bezetting:

P.A. Vreugdenhil, college van bestuur	1 fte
A. van Velzen, directeur onderwijs	1 fte
L.C. de Haan, stafmedewerker personeel	1 fte
R. Karst, stafmedewerker financiën	0,4 fte
A.M. de Waard, opleidingscoördinator	0,5 fte
G. Aalbrecht, bovenschools medewerker ICT	0,2 fte
A.T.M. Groenewegen, directiesecretaresse	0,8 fte

De heer K. Kamp is op declaratiebasis betrokken bij de uitvoering van huisvestingszaken.

2.3 Nevenfuncties en -activiteiten college van bestuur

De heer Vreugdenhil was in 2013 actief betrokken bij verschillende organisaties:

- FSPOW, penningmeester; gehele jaar (uit hoofde van functie bij PCPOW)
- Stichting EDU-kas, voorzitter; per juni 2013 (onbezoldigd)
- Stichting Westland Cultuurweb, voorzitter raad van toezicht; per juli 2013 (onbezoldigd)
- CDA Westland, kandidaat-gemeenteraadslid; per november 2013 (onbezoldigd)
- Stichting Leergeld Westland, bestuurslid; per november 2013 (onbezoldigd)

2.4 Ouderbetrokkenheid bij PCPOW

Alle scholen hebben in 2013 een actieve schooladviesraad. Deze raad functioneert naast de oudercommissie en de oudergeleding MR in het kader van ouderbetrokkenheid. Gesproken wordt over zaken die de individuele school aangaan. Eind 2013 is de betekenis van de SAR onder de leden geëvalueerd. Van de betrokken ouders heeft 85% opgemerkt het voortbestaan van de SAR van belang c.q. van groot belang te vinden. De directeuren hebben tijdens de tussenevaluatie opgemerkt wat gereserveerder te zijn in dit opzicht. De uitkomsten van de totale evaluatie worden begin 2014 besproken met de verschillende geledingen.

De samenwerking met de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR) is op positieve wijze voortgezet. Het maandelijks overleg met een vertegenwoordiging van de PGMR werkt zeer plezierig. De heer Vreugdenhil is verder steeds een deel van de GMR-vergaderingen aanwezig geweest om ingediende beleidsstukken nader toe te lichten.

Om op stichtingsniveau de positie van de ouders te borgen is in 2012 gestart met een ouderadviesraad. Deze groep bestaat uit 10 ouders vanuit de verschillende kernen. Zij treden op als gesprekspartner van het college van bestuur om over zaken van strategisch belang te spreken. De ouderadviesraad is twee keer bijeengekomen. Gesproken is o.a. over kleine scholen problematiek, het belang van godsdienstonderwijs en toekomstige maatschappelijke ontwikkelingen en hun mogelijk effect op het onderwijs. Aan het eind van 2013 hebben twee ouders zich afgemeld voor de OAR. Tegelijkertijd meldde zich spontaan een andere ouder aan. Vooralnog functioneert deze OAR als een informele klankbordgroep voor het college van bestuur.

Elk jaar organiseert het college van bestuur in januari een bijeenkomst met vertegenwoordigers van de 15 oudercommissies. Tijdens die bijeenkomst is stilgestaan bij enkele zaken die de oudercommissies gezamenlijk willen delen. Zo is dit keer gesproken over de inning en de hoogte van de ouderbijdrage en de regelgeving daaromtrent.

De oudercommissies van de individuele scholen worden zeer gewaardeerd. De leden verlenen onmisbare hand- en spandiensten bij allerlei activiteiten op school. In totaal zijn ca. 90 enthousiaste ouders hierbij betrokken.

Ook in 2013 is een kleurrijke jaarbrochure van PCPOW gepubliceerd. Deze is uitgereikt aan alle nieuwe ouders en geplaatst op onze website. Daarnaast is het 'PCPOW bericht...' in digitale vorm verschillende keren naar alle ouders verstuurd.

2.5 Externe betrokkenheid

PCPOW is door het college van bestuur betrokken bij verschillende organisaties.

- Periodiek overleg met de twee andere grote schoolbesturen in de regio, Stichting Openbaar Onderwijs Westland (SOOW) en de Westlandse Stichting Katholiek Onderwijs (WSKO);
- Het bestuurlijk overleg met de gemeenten Westland en Midden-Delfland;
- De Algemene Ledenvergadering PO-Raad;
- Een landelijk netwerk van bovenschools managers van de Besturenraad;
- De Regiegroep Opleidingsschool (met SCO Delft en Inholland);
- Het algemeen en dagelijks bestuur van FSPOW.

Daarnaast zijn er enkele andere vormen van externe betrokkenheid geweest. Te denken valt aan de informele contacten met omliggende schoolbesturen, verschillende overleggen met kinderopvang-organisaties, voortgezette gesprekken onder de regie van Penta Nova over de opzet van een gewijzigde opleiding voor directeur basisonderwijs. De heer Van Velzen (stafmedewerker onderwijs/directeur onderwijs) neemt deel aan het regionale overleg opbrengstgericht werken onder leiding van de PO-Raad. In dit overleg worden de vorderingen van het traject 'versterking bestuur en management opbrengstgericht werken' besproken. Ook zit hij de Beroepenveldcommissie van Hogeschool Inholland voor. Enkele schoolbesturen overleggen in deze commissie periodiek met deze hogeschool over de afstemming tussen aanbod van de PABO en de wensen vanuit het veld.

2.6 Belangrijke besluiten

- Begin 2013 is de conclusie getrokken dat op basis van een contractuele samenwerking De Windroos (WSKO) en De Boemerang (PCPOW) intensief zullen gaan samenwerken. Deze samenwerkingsvorm heeft in juni 2013 de instemming gekregen van de beide MR'en. In het zgn. SBO-2 overleg wordt door de beide MT's en de heren Vreugdenhil (PCPOW) en Van der Ende (WSKO) gestalte gegeven aan deze samenwerking.
- In het jaar 2013 hebben de websites van verschillende scholen een nieuw format gekregen. In 2014 volgen de website van de stichting en die van nog enkele scholen.
- Eind 2013 is besloten de heer Van Velzen, stafmedewerker onderwijs, te benoemen tot directeur onderwijs.

2.7 Samenwerking kinderopvangorganisaties

De samenwerking met verschillende kinderopvangorganisaties is voortgezet. De aanwezigheid van kinderopvang in onze schoolgebouwen is van groot belang. Het vergroot de aantrekkingskracht voor ouders en het biedt mogelijkheden voor een 'warme' overdracht tussen kinderopvang en school.

Rond de nieuwbouw van de Pieter van der Plasschool in Wateringen is de keuze gevallen op Kinderopvang Zon! als BSO-partner. In de verschillende overleggen met de kinderopvang wordt duidelijk dat hun toekomst onder druk staat. Overheidsmaatregelen en het krimpende geboortecijfer dragen hieraan bij. Uiteraard volgen wij deze ontwikkelingen op de voet.

2.8 Scholenbezoek

Vanuit het bestuursbureau zijn alle scholen tenminste eenmaal bezocht. Op de agenda van het zgn. najaarsoverleg met de directeur stonden verschillende onderwerpen zoals personeel en onderwijskwaliteit. Dit keer is ook een bezoek gebracht aan verschillende leerkrachten om zo kennis te nemen van specifieke ontwikkelingen op de desbetreffende school.

3. Personeel

3.1 Ontwikkelingen

De invulling van vacatures heeft in het afgelopen jaar niet tot problemen geleid. De beschikbare vacatures zijn door tijdelijke medewerkers ingevuld.

De volgende mutaties hebben plaatsgevonden in 2013.

Tabel 1: Mutaties

Interne mobiliteit	
Vrijwillige mobiliteit (vast dienstverband)	8
Gedwongen mobiliteit (vast dienstverband)	2
Gedwongen mobiliteit/herplaatsing (tijdelijk dienstverband)	0
Uit dienst	
Vanuit vast dienstverband vrijwillig vertrokken/gestopt	5
Na beëindigingsovereenkomst	1
Wegens overlijden	0
Pensioen	5
Vanuit tijdelijk dienstverband vrijwillig vertrokken naar elders	0
Einde tijdelijk dienstverband van rechtswege	0
Gedwongen ontslag vanuit tijdelijk dienstverband i.v.m. functioneren	0
Gedwongen ontslag i.v.m. ziekte	3

In 2013 is de vervangingspool van het Vervangingsfonds nieuw leven ingeblazen. Hierin is één medewerker geplaatst. Deze medewerker zal zoveel als mogelijk vervangingswerk doen op de verschillende scholen van PCPOW.

PCPOW heeft in 2013 47% vrouwelijke schooldirecteuren. Deze verdeling is al vier jaar ongewijzigd. In 2011 lag dit cijfer landelijk op 40%. PCPOW zit dus in de kopgroep van het landelijk beleid om te streven naar een evenredige vertegenwoordiging van vrouwen in de schoolleiding. Dit percentage staat echter nog niet in verhouding met het percentage vrouwelijke medewerkers op totaalniveau bij de stichting (85%).

Tabel 2: Verhouding man/vrouw directeuren per 31 december 2013

	vrouw	man	totaal
2013	7	8	15
	47%	53%	100%

De verdeling tussen mannen en vrouwen in het totale personeelsbestand ligt in de lijn met de voorgaande jaren. Landelijk ligt het percentage vrouwen in het primair onderwijs op bijna 85% (2012). Bij PCPOW is die verhouding in 2013 hetzelfde.

Het percentage medewerkers tussen 55 en 65 jaar was eind 2013 bijna 25%. Een jaar eerder was dit percentage nagenoeg gelijk. Landelijke maatregelen, zoals het ophogen van de AOW-leeftijd en het verlagen van de pensioenuitkeringen, dragen bij aan de vergrijzing. Binnen 8 jaar zal zo'n 47 fte in verband met pensionering PCPOW verlaten.

Het percentage jongeren (tot 24 jaar) bedroeg eind 2013 bijna 5%. Eind 2012 was dit ruim 3%. Dit draagt enigszins bij aan de ontwikkeling van een evenwichtig personeelsbestand.

Tabel 3: Leeftijdverdeling, verhouding man/vrouw per 31 december 2013 en voorgaande jaren

Leeftijd	vrouw	man	totaal	2013	2012	2011	2010
15-24	15	2	17	4,71	3,14%	3,60%	5,98%
25-34	71	8	79	21,88	22%	23,26%	22,83%
35-44	75	7	82	22,73	22%	21,33%	20,65%
45-54	79	15	94	26,02	28,58%	27,15%	29,89%
55-64	68	21	89	24,66	24,28%	24,66%	20,65%
Totaal	308	53	361	100%	100%	100%	100%
2013	85,32%	14,68%	100%				
2012	84,85%	15,15%	100%				
2011	83,93%	16,07%	100%				
2010	84,24%	15,76%	100%				

Het aantal parttimers op onze scholen is onverminderd hoog (bijna 74%). Dit fenomeen leidt regelmatig tot moeilijke besprekingen rond de groepsverdeling op school.

Tabel 4: Verhouding parttime/fulltime betrekkingen per 31 december 2013 en 2012

	parttime	fulltime	Totaal
2013	267	94	361
	74%	26%	100%
2012	254	96	350
	73%	27%	100%

De gewogen gemiddelde leeftijd (GGL) van de medewerkers op een school is een belangrijk gegeven in verband met de bekostiging die hierop wordt afgestemd. Vooral voor de bepaling van het budget voor BAPO is dit een belangrijk gegeven. Landelijk geldt per 1 oktober 2012 de GGL van 40,43 jaar.

Tabel 5: Gewogen gemiddelde leeftijd per 1 oktober 2009-2013

	2013	2012	2011	2010	2009
BOE	41,69	41,91	44,34	43,85	43,4
PIE	44,90	44	44,75	44,10	43,34
HOE	38,63	39,13	38,35	37,48	37,07
KOM	36,29	39,54	37,45	36,62	37,72
ICH	40,66	43,04	40,74	40,16	42,02
REH	41,44	42,78	40,82	40,16	39,85
DGO	45,40	45,36	44,27	43,87	42,86
IMM	46,11	46,28	44,96	44,55	45,58
OUV	45,75	45,48	46,01	45,55	45,85
PWL	41,47	42,35	40,73	40,03	40,01
KJS	32,76	34,16	35,65	34,87	37,48
PMS	38,52	40,08	37,16	36,48	37,69
WEG	38,15	35,87	39,26	38,56	40,16
KAM	39,43	39,88	40,26	39,51	39,62
PWG	37,25	37,54	39,71	39,04	38,87
PCPOW	40,56	41,29	40,96	40,32	40,77

3.2 Ziekteverzuim

Het ziekteverzuimpercentage bij PCPOW over 2013 is gestegen ten opzichte van 2012. Eind december 2013 was er sprake van vier langdurig zieken (langer dan één jaar). Zes medewerkers hadden een verzuimperiode tussen 2 en 12 maanden. Twee medewerkers hadden psychische klachten. Een van hen is weer gestart.

Tabel 6: Verzuimcijfers meerjaren

	2013	2012	2011	2010	2009	2008
PCPOW	5,44%*	5,01%	4,02%	3,01%	3,01%	2,56%
landelijk		6,50%	6,09%	6,2%	6,28%	6,1%

* Dit is het voortschrijdend ziekteverzuimpercentage eind december 2013.

3.3 ARBO

Behalve het ziekteverzuim vallen ook de risico-inventarisaties (RI&E's) op de scholen en de controle van de binnen- en buitenspeeltoestellen onder de ARBO-regelgeving. De RI&E's zijn in combinatie met de tevredenheidsonderzoeken door de School & Innovatiegroep verzorgd. De controle van de binnen- en buitenspeeltoestellen heeft in enkele gevallen aanleiding gegeven tot het herstel of de vervanging van onderdelen. Verder zijn er in 2013 geen bijzonderheden naar voren gekomen. In het kader van de bedrijfshulpverlening (BHV) zijn er in totaal 96 medewerkers opgeleid. In 2013 hebben vier van hen hun opleiding afgerond. Al deze medewerkers krijgen jaarlijks bijscholing op het gebied van eenvoudige EHBO en ontruiming bij brand.

De op 1 augustus 2012 gestarte dienstverlening van Summit Health (arbodienstverlening) stemde ook in 2013 tot tevredenheid. De prettige samenwerking kenmerkt zich door een krachtvolle dienstverlening, waarbij de Wet verbetering poortwachter nauwgezet wordt uitgevoerd. De vakbekwaamheid van de bedrijfsarts en het gegeven dat verschillende disciplines bij Summit Health onder één dak zijn terug te vinden, blijkt bij alle medewerkers die hiervan gebruik maken, te leiden tot grote tevredenheid. In 2014 zal de samenwerking worden voortgezet.

3.4 Functiemix

In 2013 is de derde tranche van de functiemix uitgevoerd (met 32% als doelstelling). Vijf medewerkers zijn hierdoor in de LB-schaal geplaatst. Eind 2013 is bijna 22% van de leerkrachten in de LB-schaal opgenomen. Ten opzichte van het landelijke beeld rond de functiemix (17,8% LB in oktober 2012) heeft PCPOW een duidelijke voorsprong. De verwachting is dat het ook voor PCPOW lastig zal zijn om het beoogde doel van 40% in 2014 te halen.

Tabel 7

schaal	dienstverbanden	WTF	%WTF
LA	228	150,8	77,5%
LB	52	42,4	21,8%
LC	2	1,2	0,6%
totaal	282	194,4	100%

3.5 Lief en leed

In 2013 was er blijdschap om nieuw leven in de gezinnen van medewerkers.

- Marloes Buitelaar met zoon Sven (15 januari)
- Michelle Hollaar met zoon Jeroen (2 februari)
- Kristin Oosterman met zoon Ferre Matthijs (24 februari)
- Marianne Faase met dochter Claire Magali (27 maart)
- Evelien Smienk met de adoptie van Kai (in handen gegeven op 15 april)
- Debora van Viersen met zoon Jessley (5 juni)
- Barbara Scholtes met zoon Mees (13 juni)
- Marjolein van Geleen met zoon Jesse Alexander (3 juli)
- Miranda Vis met zoon Jesse (5 juli)
- Joyce Blom met dochter Mieke (31 juli)
- Debbie van der Steen met dochter Mijs Elise (2 augustus)
- Diana Elfrink met dochter Floor (8 augustus)
- Marije Middeldorp met dochter Floor (10 augustus)
- Rick de Ruiter met zoon Rens (3 september)
- Barbara Eijgenraam met dochter Lise (7 september)
- Joyce Dijkema met zoon Sil (16 september)

- Mariëtte Looije met zoon Joep Sander op 18 september)
- Marianne de Brabander met dochter Lizz (16 oktober)
- Liesbeth van Staalduinen met zoon Dirk Pieter Nicolaas (26 november)

Verder zijn er drie huwelijken gesloten:

- Jaco van der Lugt op 5 juli
- Wesley Klop op 19 juli
- Elise Blok op 18 oktober

3.6 Pensioen

In 2013 zijn de volgende medewerkers met pensioen gegaan:

Tom Ardewijn (PMS), Peter Vedder (PWG), Piet van Antwerpen (BOE), Ella Potman (BOE en PWL) en Marry de Haan (OUV).

3.7 40 jaar in het onderwijs

De volgende medewerkers vierden in 2013 dat zij 40 jaar in het onderwijs werkzaam waren:

Frans Jansen (OUV) en Marius Zondag (REH).

3.8 Mutaties directeur

Na het vertrek van Peter Vedder als directeur van de Prins Willem-Alexanderschool is na een uitgebreide procedure de heer Gert-Jan Vinke uit Maassluis tot directeur benoemd per 1 maart 2013.

Jolanda Schaap heeft in goed overleg per 1 augustus 2013 de functie van directeur neergelegd en opnieuw de functie van leerkracht op zich genomen. Per dezelfde datum is de vacature die door de overstap van Jolanda Schaap is ontstaan, ingevuld door Siska Vrolijk en Joke Arensman. Zij beiden vormen de nieuwe locatie-directie van De Hoeksteen met Toon van Velzen als bovenschools directeur.

Conny van der Wel heeft om persoonlijke redenen besloten per 1 augustus 2013 haar functie als directeur van De Rehobothschool neer te leggen. Per 1 februari 2014 zal deze vacature worden vervuld door de komst van Rianne Veenema. Tot die tijd is Hans den Hartog bovenschools directeur en Annemarieke den Haan waarnemend locatie-directeur geweest.

3.9 Personeelstevredenheidsonderzoek

Het personeel van PCPOW is gemiddeld gezien tevreden tot zeer tevreden.

In het in februari 2013 gehouden personeelstevredenheidsonderzoek scoort de stichting uitstekend, hoger dan de landelijke benchmark en beter dan in 2010/2011. De totale tevredenheid is op stichtingsniveau 76 ten opzichte van 70 landelijke benchmark.

De deelscores zien er als volgt uit:

Tabel 8

	PCPOW	Benchmark*
Schoolklimaat	78	72
Pedagogisch klimaat	76	70
Werkomstandigheden	73	66
Werk, samenwerking	70	65
Waardering	76	72
Leiding geven	74	76
School en ouders	79	72
Veiligheid	82	76
Gemiddeld	76	70

3.10 Tevredenheidsonderzoek directeuren

Uit het directeurentevredenheidsonderzoek dat in maart 2013 is gehouden blijkt overwegende tevredenheid. Van de directeuren gaat 100% met plezier naar het werk en is iedereen tevreden over de inrichting van de werkplek. Alle directeuren geven aan dat zij met vragen bij het bestuursbureau terecht te kunnen en zijn van mening dat het beleid van PCPOW zorgvuldig tot stand komt. Het overgrote deel (92%) voelt zich gewaardeerd door collega's op school. De helft van de directeuren geeft aan een bepaalde werkdruk te ervaren. Ook geeft 50% aan de bereidheid te hebben binnen de stichting van werkplek te veranderen. Ruim driekwart geeft aan thuis niet over het werk te piekeren.

*PCPOW bericht...', derde jaargang, nummer 15, juni 2014, publieksversie jaarverslag

4. Onderwijs en kwaliteit

4.1 Aantal leerlingen en marktaandeel

Het jaar 2013 liet in de 1 oktobertellingen een stijging van 44 leerlingen zien. Dat is een vooruitgang van 1,1%.

Tabel 9: Oktobertellingen

School	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007
BOE	144	148	172	164	168	176	190
PIE	270	245	226	209	192	195	209
HOE	219	214	232	246	255	270	289
KOM	246	249	247	235	241	240	242
DGO	291	301	311	315	334	362	360
ICH	184	213	250	261	279	297	320
REH	198	196	204	216	209	211	204
IMM	222	219	217	223	211	232	232
OUV	378	362	375	392	394	405	404
PWL	176	173	168	169	181	181	190
KJS	219	216	215	207	221	219	225
PMS	226	211	235	246	265	287	272
WEG	217	215	226	236	248	267	264
KAM G	380	383	366	349	356	475	496
KAM H	75	74	77	92	86		
PWG	405	387	343	329	311	302	285
Totaal	3850	3806	3864	3889	3951	4119	4182

De lichte stijging per 1 oktober 2013 betekent dat er op stichtingsniveau waarschijnlijk geen sprake zal zijn van boventaligheid en gedwongen mobiliteit in 2014. Door het gebruikmaken van FPU en vrijwillige mobiliteit zullen er geen medewerkers met een vast dienstverband moeten worden ontslagen.

Het belangstellingspercentage op stichtingsniveau voor de kernen met scholen van PCPOW in vergelijking met de twee andere grote schoolbesturen geeft het volgende beeld te zien:

Tabel 10: Marktaandeel per stichting (gerekend over de kernen met PCPOW-scholen)

Totaal	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006
PCPOW	39,9	39,2	39,5	39,6	39,9	40,9	41,3	41,6
WSKO	39,5	40,1	40,1	40,0	40,0	39,2	39,1	39,3
SOOW	14,9	15,2	14,8	14,8	14,6	14,3	14,2	14,0

In de afgelopen acht jaar is het marktaandeel op stichtingsniveau dalend met een lichte trendbreuk in 2013.

Tabel 11: Marktaandeel per kern (gerekend over de kernen met PCPOW-scholen)

Woonkern	Stichting	2013	2012	2011	2010	2009	2005
De Lier	PCPOW	51,2	49,5	49,3	48,2	49,6	50,7
	WSKO	31,8	33,8	35,3	36,9	37,8	37,6
	SOOW	17	16,7	15,4	14,9	12,6	11,7
's-Gravensande	PCPOW	58	57,3	55,0	53,7	53,4	54,2
	WSKO	17,9	19,2	21,2	22,6	22,9	23,7
	SOOW	24,1	23,5	23,9	23,7	23,8	22,1
Honselersdijk	PCPOW	36,1	33,9	36,3	37,9	38,4	42,4
	WSKO	51,4	49,5	48,1	46,8	47,3	47,9
	SOOW	12,5	16,6	15,6	15,3	14,3	9,7
Maasdijk	PCPOW	57,2	54,4	55,4	55,4	56,7	54,1
	WSKO	27,2	28,4	27,4	26,7	26,1	27,6
	SOOW	15,6	17,2	17,3	17,9	17,2	18,3

Maasland	PCPOW	47,3	47,6	47,1	45,7	46,0	48,8
	RK	38,2	37,0	35,6	35,7	35,8	35,8
	SOOW	14,5	15,3	17,3	18,6	18,2	15,4
Monster	PCPOW	33,4	34,4	35,5	36,1	36,3	40,1
	WSKO	25	27,9	30,4	31,9	34,0	35,5
	SOOW	15,6	13,0	11,4	9,9	8,3	6,8
	Montes.	25,9	24,6	22,8	22,2	21,4	17,5
Naaldwijk	PCPOW	32,5	31,9	33,5	35,2	35,3	36,2
	WSKO	63,1	62,7	60,8	58,3	56,8	53,9
	SOOW	4,4	5,4	5,7	6,5	7,9	9,9
Wateringen	PCPOW	16,1	15,0	14,6	13,9	12,9	15,4
	WSKO	64,8	64,7	65,1	65,5	65,5	62,5
	SOOW	19	20,3	20,3	20,6	21,6	22,1

Per kern zien we voor PCPOW de volgende ontwikkelingen in de laatste periode:

- De Lier: stabilisering
- 's-Gravenzande: stabilisering
- Honselersdijk: weer iets gestegen naar niveau van 2011
- Maasdijk: lichte stijging
- Maasland: stabilisering
- Monster: voortzetting lichte daling
- Naaldwijk: stabilisering
- Wateringen: stijging

4.2 Medezeggenschap

Tijdens de verslagperiode is de samenwerking met de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR) op positieve wijze voortgezet. Het maandelijks overleg met een vertegenwoordiging van de PGMR werkt zeer plezierig. Het CvB is steeds een deel van de GMR-vergaderingen aanwezig geweest om ingediende beleidsstukken nader toe te lichten. De voorzitter en de secretaris hebben extra faciliteiten gekregen om hun werk goed uit te voeren. Met de financiële commissie van de GMR zijn de jaarrekening 2012 en de begroting 2013 grondig besproken.

4.3 Identiteit

Bij het realiseren van onze doelstellingen neemt de identiteit een belangrijke plaats in. Het woord 'christelijk' is niet voor niets een sleutelwoord in ons Strategisch Beleidsplan. Dagelijks zijn er de momenten van gebed, het vertellen van de Bijbelverhalen en het zingen van godsdienstige liederen. Jaarlijks vinden er school-kerk-gezinsdiensten plaats in nauwe samenwerking met de plaatselijke kerken. Daarnaast wordt er aan de christelijke feestdagen extra aandacht besteed door bijvoorbeeld kerstbijeenkomsten en paasvieringen. Bij de benoeming van medewerkers wordt nadrukkelijk stilgestaan bij de vraag welke bijdrage de kandidaat kan leveren aan het realiseren van de identiteit van de school.

In 2013 zijn geen stichtingsbrede bijzondere activiteiten georganiseerd.

4.4 Kwaliteitszorg

De scholen werken met het kwaliteitssysteem 'Werken met kwaliteitskaarten' (WMK PO). Begin 2013 is besloten dat de scholen gebruik gaan maken van de webbased versie van WMK PO. Dit kwaliteitssysteem biedt de scholen ondersteuning in het borgen van nieuwe, maar ook bestaande ontwikkelingen en afspraken. Met betrekking tot het integraal personeelsbeleid is er een vervolg gemaakt met de uitvoering van de gesprekkencyclus. In 2013 zijn er nieuwe beoordelingsformulieren opgesteld voor de functie leerkracht LA en LB en is de conceptversie opgesteld voor de beoordeling van directeuren. Deze wordt in 2014 afgerond.

4.4.1 Schooljaarplan

De scholen hebben hun schooljaarplan 2012-2013 geëvalueerd. Dit schooljaarplan is onderdeel van het schoolplan 2011-2015. Aan de hand van deze evaluatie en de plannen uit het schoolplan 2011-2015 is het schooljaarplan 2013-2014 opgesteld.

In 2012 zijn de scholen aangesloten bij het landelijk project 'School aan Zet'. Elke school heeft voor dit project een belangrijk ontwikkelpunt benoemd, waar de school de komende jaren aan werkt. Dit ontwikkelingspunt moeten passen binnen de afspraken van het Bestuursakkoord.

In het Bestuursakkoord Primair Onderwijs zijn de gezamenlijke ambities van de sector en het kabinet vertaald in afspraken over verhoging van de onderwijsopbrengsten en versterking van de professionalisering in het primair onderwijs.

Door middel van expertgesprekken worden de scholen ondersteund in de gekozen ontwikkeling. Dit traject is in 2013 voortgezet.

4.4.2 Schoolondersteuningsprofiel

Alle scholen hebben in het kader van Passend Onderwijs een schoolondersteuningsprofiel opgesteld. Dit is gebeurd onder verantwoordelijkheid van het FSPOW. Dit profiel moet kaders bieden t.a.v. de mogelijkheden van opvang van leerlingen met verschillende leerbehoeften. Welke leerbehoeften kan een school eventueel met ondersteuning bieden en welke leerlingen kunnen geen plek krijgen op de school? Per augustus 2014 moeten de scholen en het samenwerkingsverband voorbereid zijn om Passend Onderwijs in het Westland te kunnen bieden.

4.4.3 PCPOW kenniskringen

In 2013 is besloten de kenniskringen van PCPOW uit te breiden. Naast de bestaande kenniskringen, interne begeleiders (IB), ICT en meer- en hoogbegaafdheid, is gestart met de kenniskring taal. Daarnaast is de eerste bijeenkomst van de kenniskring rekenen voor 2014 vastgelegd.

Het doel van de kenniskringen is het uitwisselen van onderlinge expertise. Naast deze uitwisseling zijn er ook bijeenkomsten waarbij deskundigen uitleg geven over een relevant onderwerp.

4.4.4 Professionalisering

PCPOW heeft het traject '16 PK, 15 scholen en het bestuursbureau gaan voor Professionaliteit en Kwaliteit' in 2013 afgerond. In 2013 heeft er een afsluitende studiedag plaatsgevonden voor directeuren en MT-leden en een studiedag voor stafmedewerkers en IB'ers.

Na deze laatste module heeft ieder MT een afsluitend gesprek met de cursusleider en met de stafmedewerker onderwijs gehad. De stafmedewerkers/IB'ers hebben de 360°-feedback in 2013 voor de tweede keer uitgevoerd.

4.4.5 Pilot Masterclasses groep 1-2

In september zijn 12 scholen van PCPOW gestart met de pilot masterclasses groep 1-2 vanuit School aan Zet. PCPOW is een van de vijf landelijke besturen die aan deze pilot deelneemt.

Het doel van de masterclasses is nieuwe inzichten in het onderwijs aan kleuters te koppelen aan de kennis vanuit de oude KLOS (kleuter)opleiding. De opkomst was vanuit de verschillende scholen erg groot, wel 45 deelnemers.

De volgende onderwerpen zijn in 2013 aan de orde zijn gekomen:

'Spel- en spelbegeleiding', waarbij de grote waarde van het spel voor kleuters om hun ontwikkeling te stimuleren onder de aandacht werd gebracht, 'Taal-didactiek in relatie tot opbrengstgericht / handelingsgericht werken' en 'Kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong'.

In januari wordt deze pilot afgerond met het onderwerp 'Het jonge risico kind'.

Naast de masterclasses voor de leerkrachten hebben ook de bouwcoördinatoren en de directeuren een masterclass gevolgd.

De volgende reacties werden vanuit de leerkrachten opgetekend:

Fijn om met anderen van gedachten te wisselen. Veel uitwisseling met collega's. Boeiend, kindgericht en praktijkgericht. Een praktische bijlage is aangereikt waarmee je echt aan de slag kunt.

4.4.6 Met sprongen vooruit

In 2013 hebben zo'n 20 collega's van de groepen 1 en 2 van verschillende scholen binnen PCPOW de cursus 'Met sprongen vooruit' gevolgd. 'Met sprongen vooruit' is een cursus van het Menne Instituut die erop gericht is om het rekenonderwijs te verbeteren. Er worden veel handvatten geboden om kleuters te begeleiden in hun rekenontwikkeling. In het verslag van enkele leerkrachten werd teruggegeven dat de bijeenkomsten zeer inspirerend en motiverend waren. *'We wilden de volgende dag gelijk de activiteiten in de praktijk toepassen'.* *'We zaten altijd met een kladblok klaar en aan het einde van die avond stond die volgeschreven met nieuwe ideeën.'* *'De 5-minuten rekenspelletjes zijn op elk moment in te passen'.*

Na afloop van deze cursus werd direct de vraag gesteld of ook voor de groepen 3-4 en 5-6 dit op locatie georganiseerd kan worden. N.a.v. bovenstaande reacties is besloten deze cursus in 2014 wederom op locatie te organiseren voor de groep 1-2, 3-4 en 5-6.

Begin 2014 zullen deze cursussen gegeven worden. Intussen hebben zich 60 leerkrachten aangemeld.

4.4.7 Scholingsplannen

In de scholingsplannen 2013-2014 zijn de volgende ontwikkelingen zichtbaar.

De verschuiving van individuele scholing naar teamscholing is in 2013 voortgezet. De belangrijkste reden is dat teamscholing steeds meer als het middel tot onderwijsvernieuwing gezien wordt in plaats van individuele scholing.

Uit de scholingsplannen blijkt dat er op alle scholen een of meer vernieuwingstrajecten lopen. Een aantal scholen hebben het afgelopen jaar een vernieuwingstraject afgerond.

Zo is de Prins Mauritschool te De Lier binnenkort officieel een Kanjerschool, een school waar structureel en dagelijks aandacht is voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen. Het Kompas te Maasdijk is in 2013 gecertificeerd als Early Bird school, een school waar vanaf groep 1 t/m 8 Engels wordt gegeven.

4.5 Onderwijsinspectie

In het jaar 2013 hebben drie scholen een regulier toezicht van de onderwijsinspectie ontvangen. Dit waren de Pieter van der Plas te Wateringen, de Immanuëlschool te Monster, De Hoeksteen te Honselersdijk, de Prins Willem-Alexanderschool te 's-Gravenzande, Het Kompas te Maasdijk en de Prins Mauritschool te De Lier. De inspectie meldt dat de kwaliteit van het onderwijs op deze zes scholen voldoet aan de kernelementen van goed basisonderwijs. Dit betekent dat ook in 2013 alle scholen van PCPOW door de inspectie als voldoende zijn aangemerkt.

4.6 Resultaten

De laatste tijd wordt er in het onderwijs sterk de nadruk gelegd op opbrengsten en resultaten. Hiervoor worden dan door de inspectie verschillende gegevens gebruikt. Van belang is te beseffen dat deze meetbare gegevens niet alles zeggen. Er gebeurt zoveel meer op scholen wat niet in cijfers te meten is.

4.6.1 Cito-eindtoets

In het volgende overzicht zijn de resultaten te zien van de scholen die de **Cito-eindtoets in groep 8** hanteren.

Tabel 12: Cito-eindtoets

school	2012 score	landelijke norm 2012 (verschilt per school)	2013 score	landelijke norm 2013 (verschilt per school)
REH	541,0	++	541,0	++
ICH	531,2	-	530,3	-
PWL	533,3	+	539,4	++
DGO	537,6	+	537,8	+
HOE	534,3	+	532,2	-
KJS	534,9	+	539,1	++
KOM	539,0	++	535,5	+

*) Als een school 2,0 punt onder het eigen gemiddelde scoort dan is de beoordeling onvoldoende. Is de score 2,0 punt boven het eigen gemiddelde dan scoort de school excellent.

Resultaten Cito-eindtoets scholen PCPOW periode 2010-2013

In 2012 zijn de inspectienormen gewijzigd. Elke school heeft nu een eigen gemiddelde die gebaseerd is op het leerlingengewicht. Dit gewicht wordt bepaald aan de hand van het opleidingsniveau van de ouders en het land van herkomst van de ouders.

Toelichting resultaten Cito-eindtoets

Afgelopen schooljaar hebben vijf van de zeven scholen een voldoende score behaald voor de Cito- eindtoets. Drie van deze scholen hebben een excellente score behaald, een score die hoger is dan de bovengrens (++) . In 2013 zijn er 2 scholen die onder de ondergrens (-) scoren.

De inspectie beoordeelt scholen over een periode van drie jaar. De score moet binnen deze periode minimaal 1 keer boven de ondergrens zijn. Voor de scholen die in 2013 onder de ondergrens scoren, is de score over de afgelopen drie jaar voldoende.

4.6.2 Entreetoets groep 7 en middentoets groep 8

Voor de scholen die geen Cito-eindtoets gebruiken werd tot 2012 de **Cito entreetoets groep 7** gebruikt. Deze toets wordt binnen het toetsingskader van de inspectie vanaf 2012 niet meer gehanteerd.

Voor scholen die niet deelnemen aan de Cito-eindtoets wordt vanaf 2012 het resultaat van de **Cito-middentoets groep 8** gebruikt. Het betreft de onderdelen rekenen en begrijpend lezen. Beide onderdelen moeten een voldoende (+) scoren.

Tabel 13: Resultaten entreetoets en M8 toets

School	2011 Entreetoets groep 7	2012 Middentoets groep 8	2013 Middentoets groep 8
WEG	+	+	+
OUV	+	+	+
PIE	+	+	-
PWG	+	-	+
KAM	+	+	-
PMS	-	+	+
IMM	+	-	-

Toelichting resultaten Middentoets groep 8

Drie scholen hebben een onvoldoende (-) beoordeling. De reden voor deze onvoldoende beoordeling ligt in het feit dat scholen in het verleden door een goede score op rekenen een onvoldoende score voor begrijpend lezen konden compenseren. Zodoende konden scholen toch een voldoende resultaat behalen. De nieuwe wijze van beoordelen biedt deze mogelijkheid niet meer.

Deze drie scholen hebben voor begrijpend lezen een onvoldoende score behaald. In het schooljaarplan 2013-2014 schenken deze scholen extra aandacht aan begrijpend lezen. Deze aandacht is ondermeer zichtbaar door het gebruik van een moderne methode, meer tijd besteden aan begrijpend lezen en extra aandacht voor de woordenschat.

4.7 Passend Onderwijs

In 2013 is het gesprek over Passend Onderwijs in Westland voortgezet. De gezamenlijke besturen hebben onder leiding van een stuurgroep de zgn. hoofdlijnennotitie uitgewerkt: de nieuwe statuten zijn opgesteld, de ondersteuningsprofielen uitgewerkt en er is een start gemaakt met de vorming van een ondersteuningsplanraad.

4.8 Opleidingsschool

De Opleidingsschool (samenwerking tussen SCO Delft, PCPOW en Inholland) stelt leraren van de basisschool die studenten begeleiden in de gelegenheid zich te professionaliseren. Zij volgen cursussen in het begeleiden van aanstaande leraren.

Ook biedt de Opleidingsschool aanstaande en zittende leraren trainingen aan in een aantal vaardigheden: Bijbelverhalen vertellen, werken met het digitaal leerlingvolgsysteem, het opstellen van een sollicitatiebrief, het voeren van een sollicitatiegesprek. Video interactiebegeleiding kan worden ingezet als professionaliseringsinstrument.

De Opleidingsschool gaat zich nog meer professionaliseren. De projectgroep Opleidingsschool heeft daarom in samenwerking met de schoolopleiders een zelfevaluatiekader ontwikkeld waarmee de huidige stand van zaken met betrekking tot Opleiden in School van de individuele basisscholen in kaart gebracht wordt.

De subsidieaanvraag voor versterking van de samenwerking tussen pabo Inholland, SCO Delft en PCPOW is gehonoreerd. De aansluiting van de pabo op de behoeften van basisscholen zal zo in de komende jaren verbeterd worden. Op de thema's: omgaan met verschillen, opbrengst gericht werken, begeleiding beginnende leraren, ouderbetrokkenheid en pesten is een activiteitenplan opgesteld. In 2014 zal met dit traject worden gestart. Er is voor de komende 4 jaar in totaal € 1,4 miljoen beschikbaar gesteld door het ministerie.

4.9 Lerarenbeurs

In 2013 hebben 4 medewerkers de één- of tweejarige opleiding in het kader van de lerarenbeurs afgerond. Vijf medewerkers zijn met het tweede jaar verder gegaan. Vijf medewerkers zijn met hun eerste jaar begonnen. Deze lerarenbeurs wordt beschikbaar gesteld door het ministerie in het kader van kwaliteits-verbetering en professionalisering van leerkrachten (Actieplan LeerKracht). De beurs stelt de leerkrachten in staat om het collegegeld en studiekosten te betalen.

De beurs kan in bepaalde gevallen ook de vervangingskosten vergoeden waardoor de studie "in de baas zijn tijd" kan plaatsvinden. De studies hebben het niveau van een HBO-master. De meest gekozen opleidingen behoren tot de Master Special Educational Needs.

Tabel 14: Lerarenbeurs

	afgerond	2 ^e jaar vervolg	1 ^e jaar gestart
2013	4	5	5
2012	7	4	6
2011	26	2	10
2010	2	9	19

4.10 Vastgestelde regelingen en documenten

In de afgelopen periode zijn de volgende regelingen en beleidsplannen na verkregen positief advies c.q. instemming van de GMR vastgesteld:

- Begroting PCPOW 2012
- Zorgplan FSPOW 2012-2013
- Bestuursformatieplan 2012-2013
- Vakantierooster 2013-2104
- Actualisering regeling werving, selectie en benoeming
- Actualisering regeling vrijwillige mobiliteit.
- Actualisering regeling toelatingsbeleid leerlingen
- Actualisering regeling stimulering innovatieve projecten

4.11 Klachten bij college van bestuur

In 2013 hebben vier ouders c.q. ouderparen een onderwerp neergelegd bij het college van bestuur.

Eén ouderpaar had behoefte een toelichting te geven op het van school halen van hun kind, zonder overigens een klacht in te dienen.

Een andere kwestie betrof het initiatief van het college van bestuur om zich intensief te bemoeien met een discussie tussen ouders en school over de vraag of de school zich voldoende had ingespannen om een leerling de juiste zorg te bieden. De conclusie luidde dat de school de juiste inspanningen had verricht. De desbetreffende ouders hebben geen klacht ingediend, maar wel de leerling van school gehaald.

Eén ouder had een klacht ingediend bij de Landelijke Klachtencommissie, maar heeft vervolgens niet gereageerd op een uitnodiging van het college van bestuur om de klacht te bespreken. Later heeft de inspectie uitgesproken geen enkele reden te zien te vermoeden dat de school onjuist zou hebben gehandeld. Begin 2014 is deze klacht overigens toch in behandeling genomen door de LKC.

Rond een situatie op een school zijn door tegengesteld belanghebbende ouders gesprekken gevoerd met het college van bestuur. Door de directie is vervolgens na verschillende gesprekken gezocht naar een oplossing. De ouders hebben begin 2014 deze oplossing voor een deel op een andere school van PCPOW en in het Speciaal Onderwijs gevonden.

De externe vertrouwenspersoon is in 2013 niet ingeschakeld geworden.

4.12 ICT

Op het bovenschools ICT-gebied heeft de heer Aalbrecht zich o.a. bezig gehouden met de volgende zaken:

1. Er is in 2013 weer gezamenlijk hardware ingekocht. Dit heeft een duidelijk financieel voordeel opgeleverd.
2. Op drie scholen is de email overgezet naar Office 365, een professionele cloudoplossing.
3. Er is een traject voltooid voor het maken van een nieuwe school- en PCPOW-website. Zeven scholen presenteren zich inmiddels hiermee.
4. Op het gebied van sociale media is voor het PCPOW personeel een concept-protocol opgesteld. Voor de leerlingen is er een internetprotocol en zijn er richtlijnen om ze om te leren gaan met sociale media. Naar verwachting zal dit protocol in 2014 worden geïmplementeerd.
5. In het kader van de digitale overdracht van leerlingengegevens van het PO naar het VO is samen met het VO overleg gevoerd over en onderzoek gedaan naar een geschikt systeem. Dit heeft geresulteerd in een voorlopige keuze voor een systeem.
6. Begeleiding van het ICT gedeelte van de uitbreiding van de PWA in 's-Gravenzande.
7. De samenwerking met WSKO en SOOW is voortgezet op het gebied van glasvezel.
8. Uiteraard zijn de netwerkbijeenkomsten met de ICT-coördinatoren voortgezet.
9. Op de werkvloer zijn enkele cursussen gegeven, met name over ESIS.
10. Vraagbaak van de stichting betreffende ICT-zaken.

5. Huisvesting

In 2013 is het architectenbureau RoosRos uit Oud-Beijerland geselecteerd om een ontwerp te maken voor de nieuwbouw van de brede school **Pieter van der Plasschool** te Wateringen. Het voorlopig ontwerp was eind 2013 gereed. Er zijn twee informatieavonden voor de naaste burenen georganiseerd. Ook is een keuze gemaakt voor de tijdelijke huisvesting gedurende de nieuwbouw. De oude tuinbouwschool aan de Rozemarijn 1 zal door de gemeente worden aangekocht om te dienen als tijdelijke huisvesting. Voorzien wordt dat medio 2014 de oude school (grotendeels) zal worden gesloopt.

De Ouverture heeft na intensief overleg besloten de levensduur van de noodlokalen te verlengen. De keuze is gemaakt om met 2-Samen als BSO-partner één lokaal in te richten voor buitenschoolse opvang. Het hoofdgebouw is in de zomervakantie grondig aangepakt: nieuwe dakbedekking, nieuwe kozijnen, nieuwe uitstraling, ventilatie-units in elk lokaal en zonnepanelen op het dak.

Het Kompas en de **Prins Willem-Alexanderschool** te 's-Gravenzande hebben in 2013 ook zonnepanelen op het dak gekregen.

Op 25 januari 2013 is de totaal vernieuwde Brede Buurtschool **De Kameleon, locatie Heenweg**, door onze wethouder, mevrouw Marga de Goeij, officieel geopend.

De uitbreiding van de **Prins Willem-Alexanderschool** te 's-Gravenzande is na een zeer intensief bouwtraject na de zomervakantie opgeleverd. De uitbreiding biedt ruimte aan vijf lokalen waarvan één ook gebruikt wordt door BSO Okidoki. De officiële opening door onze wethouder vond plaats op 19 september.

Op 9 december heeft wethouder De Goeij ook de nieuwe **gymzaal** voor **De Boemerang** officieel geopend.

De verkennende gesprekken in het kader van de herinrichting van het centrum van Honselersdijk zijn in 2013 op een laag pitje voortgezet. **De Hoeksteen** neemt daarbij een belangrijke plaats in. Mogelijk zou de school verplaatst moeten worden om daarmee de uitbreiding van een supermarkt, de verkoop van de kerkzaal De Voorhof, de huisvesting voor woon-zorgcombinatie en het creëren van voldoende parkeerruimte mogelijk te maken. Begin 2014 werd duidelijk dat de plannen in een nieuwe fase terecht zijn gekomen. De verwachting is dat er toch op betrekkelijk korte termijn gebouwd zal gaan worden.

6. Financieel beleid

6.1 Financiële positie op balansdatum

Onderstaand treft u de balans aan per 31 december 2013. De balans is een momentopname van de vermogensstructuur van een organisatie. Hierna vindt u een overzicht van de financiële situatie op 31 december 2013 in vergelijking tot de situatie van een jaar daarvoor. Na de balans volgt een korte toelichting op de belangrijkste wijzigingen in de balans.

Tabel 15: belangrijkste wijzigingen in de balans

Activa per 31 december	2013	2012	Passiva per 31 december	2013	2012
Materiële vaste activa	2.954.454	2.867.961	Eigen vermogen	8.136.122	7.300.373
Financiële vaste activa	2.244.670	2.261.980	Egalisatierekening	3.155.211	3.044.980
Vorderingen korte termijn	1.793.210	1.410.410	Voorzieningen	20.963	25.333
Liquide middelen	6.563.799	5.981.555	Kortlopende schulden	2.243.837	2.151.220
<i>Totale activa</i>	13.556.133	12.521.906	<i>Totale passiva</i>	13.556.133	12.521.906

De materiële vaste activa zijn van € 2.868.000 per 31-12-2012 toegenomen met € 86.000 tot € 2.954.000 per 31-12-2013. Deze toename is het gevolg van per saldo € 579.000 investeringen, € 36.000 desinvesteringen, € 460.000 afschrijvingen en € 4.000 overige mutaties. De investeringen kunnen worden verdeeld in € 108.000 gebouwen en terreinen, € 353.000 inventaris en € 117.000 leermiddelen.

De financiële vaste activa zijn per saldo gedaald met € 17.000. Deze daling is het gevolg van € 77.000 koersdaling van effecten en een nieuwe verstrekte 4% lening van € 60.000 aan het project EDU-Kas (project kas in de klas).

De vorderingen op korte termijn zijn van € 1.410.000 per 31-12-2012 toegenomen met € 383.000 tot 1.793.000 per 31-12-2013. De toename is vooral het gevolg van zogenaamde additionele aanvragen, waarmee bij de gemeente declarabele bouwkosten worden bedoeld.

De liquide middelen zijn met € 582.000 toegenomen. Deze toename is vooral het gevolg van het positieve resultaat als gevolg van de in december 2013 ontvangen gelden uit het Nationaal Onderwijs Akkoord. Het kasstroomoverzicht in deze jaarrekening geeft een gedetailleerd overzicht van het verloop van de liquide middelen.

Passiva

Het eigen vermogen is het afgelopen boekjaar toegenomen met € 836.000. Deze toename is het gevolg van het behaalde resultaat over 2013. Bij de analyse van de resultatenrekening is een toelichting over het behaalde resultaat te lezen.

De voorzieningen zijn toegenomen met € 110.000. Deze toename is voornamelijk veroorzaakt door een hogere huisvestingsvoorziening. De voorziening zal in 2015 opnieuw bepaald moeten worden vanwege de decentralisatie van het gebouwenbeheer, waarbij de verantwoordelijkheid en het geld voor het buitenonderhoud aan de schoolgebouwen wordt overgeheveld van de gemeente naar de schoolbesturen.

De kortlopende schulden zijn van € 2.151.000 per 31-12-2012 toegenomen met € 93.000 tot € 2.244.000 per 31 december 2013. Deze toename is voornamelijk toe te schrijven aan € 74.000 extra, € 56.000 hogere overige schulden, € 43.000 hogere te betalen loonheffing en andere sociale lasten en € 79.000 lagere overlopende activa. Het hogere crediteurensaldo kan worden verklaard door het in gebruik moeten nemen van een digitaal crediteuren verwerkingsprogramma van ons administratiekantoor waardoor de verwerkingssnelheid van de crediteuren een week langer duurt dan voorheen. De hogere belastingen en sociale lasten kunnen worden verklaard door de hogere premie van het Vervangingsfonds en de hogere pensioenpremie van het ABP.

Analyse resultaat

Voor het verslag jaar 2013 werd een negatief resultaat begroot van € 359.000. Het werkelijke resultaat 2013 bedroeg € 836.000 en is € 1.194.000 positiever dan begroot.

Het resultaat over het boekjaar 2012 bedroeg € 407.000 positief. In de navolgende paragraaf treft u een vergelijking aan met en een specificatie van de belangrijkste verschillen tussen het verslag jaar 2013, begroting 2013 en het vorige boekjaar 2012.

Analyse realisatie huidig jaar versus begroting en realisatie huidig jaar versus vorig boekjaar 2012: Onderstaand treft u een vergelijking aan van de staat van baten en lasten op basis van gerealiseerde en begrote baten en lasten voor het kalenderjaar 2013 en gerealiseerde baten en lasten voor het kalenderjaar 2012.

Tabel 16: Staat van baten en lasten

Staat van baten en lasten	Realisatie 2013	Begroting 2013	Verschil	Realisatie 2012	Verschil
Baten					
Rijksbijdragen OCW	17.800.980	16.667.590	1.133.390	17.011.697	789.283
Overige overheidsbijdragen	262.923	234.084	28.839	289.845	-26.922
Overige baten	1.302.942	1.055.483	247.459	1.413.833	-110.891
Totaal baten	19.366.845	17.957.157	1.409.688	18.715.375	651.470
Lasten					
Personele lasten	15.168.953	15.013.325	155.628	15.167.516	1.437
Afschrijvingen	460.817	465.055	-4.238	441.204	19.613
Huisvestingslasten	1.432.306	1.245.484	186.822	1.306.394	125.912
Overige instellingslasten	1.613.460	1.807.002	-193.542	1.679.852	-66.392
Totaal lasten	18.675.536	18.530.866	144.670	18.594.966	80.570
Saldo baten en lasten	691.309	-573.709	1.265.018	120.409	570.900
Financiële baten en lasten	144.442	215.000	-70.558	286.416	-141.974
Nettoresultaat	835.751	-358.709	1.194.460	406.825	-428.926

Vergelijking realisatie 2013 met de begroting 2013

Het gerealiseerde resultaat is € 1.194.000 hoger dan het begrote resultaat. De belangrijkste verschillen worden hierna toegelicht:

Inkomsten

De werkelijke rijksbijdragen OCW waren € 1.133.000 hoger dan begroot. Deze extra inkomsten werden veroorzaakt door circa € 784.000 extra inkomsten inzake het Najaarsakkoord: bijzondere bekostiging jonge leerkrachten bijzondere en aanvullende bekostiging.

Daarnaast werd er € 153.000 groeibekostiging ontvangen en werd de bekostiging geïndexeerd (€ 51.000 materieel, € 69.000 personeel en € 5.000 PAB). Ook de overige rijksbijdragen waren € 80.000 hoger door € 42.000 nieuwe subsidie bijzondere bekostiging professionalisering schoolleiding en diverse andere niet begrote inkomsten uit rugzakjes, lerarenbeurs en hogere dan begrote prestatiebox.

De overige overheidsbijdragen waren 28.000 hoger dan begroot. De extra inkomsten worden veroorzaakt door inzet van het laatste, niet begrote restant van € 23.000 schoolbegeleidingssubsidie en € 5.000 extra vergoeding voor de gymzaal.

De overige baten waren € 247.000 hoger dan begroot. Deze hogere inkomsten zijn onder andere te verklaren door € 87.000 hogere dan begrote subsidie leren van elkaar en stagebegeleiding, € 139.000 hogere dan begrote inkomsten onder de overige personele inkomsten zoals expertise doorbelasting, ontvangen persoonsgebonden budgetten en vrijgevallen budgetten en € 26.000 laat zich verklaren uit hoger dan begrote verhuuropbrengsten.

Uitgaven

De personele uitgaven zijn gestegen met € 155.000. Dit betreft voornamelijk een saldo van € 429.000 hogere loonkosten, een niet begrote dotatie aan de personele voorziening van € 37.000 en € 301.000 meer ontvangen vervangingsuitkeringen.

De afschrijvingslasten zijn € 4.238 lager dan begroot. Dit heeft te maken met het tijdstip van nieuwe investeringen. Begroot is dat investeringen op 1 juli plaatsvinden, als deze later in het jaar geschieden, dan zijn de afschrijvingskosten lager. Daarnaast kan het voorkomen dat enkele geplande investeringen zijn uitgesteld.

De huisvestingslasten zijn € 187.000 hoger uitgevallen dan begroot. De grootste afwijkingen binnen deze rubriek zijn € 80.000 extra dotatie aan de huisvestingsvoorziening, € 71.000 hogere energielasten, € 44.000 hogere kosten voor klein onderhoud en € 20.000 lager dan begrote schoonmaakkosten.

De overige instellingslasten zijn gedaald met € 193.000. Deze daling is onder andere te verklaren door € 33.000 lagere reproductiekosten, € 64.000 lagere kosten inzake bijzondere bovenschoolse activiteiten, € 25.000 lagere kosten inzake het administratiekantoor, € 10.000 lagere juridische kosten, € 20.000 lagere overige kosten en € 31.000 lagere ABB kosten.

De reproductiekosten vallen lager uit door de aanschaf van eigen kopieermachines, hierdoor vallen de lease termijnen weg resteert alleen het servicecontract (en afschrijvingen). De lagere ABB kosten worden veroorzaakt doordat er op de schoolrekeningen € 31.000 meer is ontvangen dan er is uitgegeven.

Financiële baten en lasten

De financiële baten zijn € 71.000 lager dan begroot. Dit is het gevolg van een ongerealiseerd koersverlies van € 77.000 op de waarde van de obligaties en € 9.000 lagere bankkosten.

Vergelijking realisatie 2013 met vorig boekjaar 2012

Ten opzichte van 2012 is het resultaat in 2013 toegenomen met € 429.000 tot € 836.000
Hieronder volgt een korte analyse van de verschillen:

Inkomsten

De Rijksbijdragen OCW zijn met € 789.000 toegenomen. Deze toename is voornamelijk veroorzaakt door incidentele inkomsten, zoals € 784.000 eenmalige inkomsten voor bijzondere bekostiging jonge leerkrachten en bijzondere en aanvullende bekostiging.

De overige overheidsbijdragen daalden met € 27.000 als gevolg van verminderde gemeentesubsidies.

De overige baten zijn in 2013 circa € 111.000 lager voornamelijk als gevolg van € 13.000 minder mutaties op de schoolrekeningen (voornamelijk minder kruisposten), een incidentele bate in 2012 van € 66.000 en € 55.000 minder ontvangen uitkeringen van het UWV.

Uitgaven

De personele uitgaven zijn in 2013 met € 1.000 gestegen ten opzichte van 2012. Dit betreft een saldo van € 143.000 hogere uitgaven voor salarislasteren, € 38.000 hogere uitgaven voor overige personele uitgaven en € 180.000 meer ontvangen vergoedingen van het vervangingsfonds.

De afschrijvingen zijn in 2013 met € 20.000 toegenomen ten opzichte van 2012. Dit is het gevolg van de investeringen in gebouwen (zonnepanelen), inventaris en apparatuur en leermiddelen die zorgden voor extra afschrijvingslasten van resp. € 3.000, € 7.000 en € 10.000.

De huisvestingslasten zijn gestegen met € 126.000. Deze stijging is voornamelijk veroorzaakt door € 125.000 hogere lasten voor energie, € 35.000 hogere lasten voor klein onderhoud en een € 33.000 lagere dotatie aan de onderhoudsvoorziening.

De overige instellingslasten zijn € 66.000 lager dan in 2012. Deze daling is het gevolg van € 81.000 lagere lasten voor administratie en beheer, € 36.000 hogere lasten voor leermiddelen en € 22.000 lagere overige instellingslasten.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten zijn in 2013 met € 142.000 gedaald ten opzichte van 2012. Deze daling is het gevolg van een lagere rentestand waardoor € 24.000 minder rente werd ontvangen en € 119.000 lager resultaat op de waardering van obligaties vanwege een koersverlies van € 78.000 in 2013 tegenover een koerswinst van € 41.000 in 2012.

Investerings- en financieringsbeleid

Vanwege de gunstige liquiditeit worden de investeringen uit eigen middelen voldaan. Het beleid is als in enig jaar of maand een te groot beslag op de liquiditeit plaatsvindt een spreiding in de aanschaf van nieuwe investeringen wordt aangebracht. De investeringen worden bewaakt op van de liquiditeitsbegroting en zijn afgestemd vanuit een in de meerjarenbegroting opgenomen financieel perspectief.

